

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 5207 Bis.

Circulară

cătră toate oficiile parohiale și protopresbiterale din arhidieceza ortodoxă-română a Transilvaniei

În scopul de a da o soluțiune echitabilă chestiunii cu dotațiunea preoției noastre, cu ajutorul dela stat, care să vindece ranele pricinuite de regularea ei prin statul fost ungar, cu congrua și cu cvincvenalele puse pe baze, care au făcut atâta sânge rău în cercurile preoției noastre și cu tendința de a i se da ocașiune pe baza experiențelor din trecut, de a se stabili venitele preoției după starea de azi a situației cu totul schimbate, Consiliul dirigent român, resortul cultelor și al instrucțiunii publice, cu datul 1 Iulie a. c. Nr. 7535/1919, Secția I a trimis Consistoriului arhidiecezan următorul rescript:

«Chestiunea salarizării preoților formează una dintre cele mai dificile probleme atât pentru organele de stat, cât și pentru cele bisericești. Deosebirea esențială dela o confesiune la alta, dela ținut la ținut, și chiar dela sat la sat, în privința venitelor sistemizate și a celor incidentale reclamă o cercetare amănunțită a situației fiecărui preot, spre a se putea încerca o nivelare corespunzătoare a dotațiunii preoției în proporție dreaptă cu pregătirea formală și cu activitatea pastorală-culturală a singuraticilor preoți.

Atât congresul preoțesc din Sibiu, cât și cel din Cluj a exprimat dorința, ca la stabilirea normelor de salarizare să servească drept puncte de mănecare: calificația preotului și starea lui familiară de o parte, iar de altă parte conscrierea venitelor parohiale. În scop de a putea pregăti lucrările necesare pentru o soluție echitabilă a chestiunii, sânt poftite Veneratele Consistorii (Ordinariate) a înainta până la 1 Noemvrie 1919 conspectul exact al tuturor preoților (și capelanilor) compus în următorul mod:

I.

1. Numele protopopiatului.
2. Numele parohiei.
3. Numele și calitatea preotului în cura animarum.
4. Locul, anul, luna și ziua nașterii.
6. Pregătirea preotului cu indicațiunea precisă câte clase gimnaziale, reale sau civile, câte cursuri teologice sau universitare a terminat, când anume și la care școală?
6. Data (anul, luna și ziua) întrării în funcțiune preoțească.
7. Înainte de hirotonire câți ani a funcționat ca învățător și la care școală.
8. Dacă are și diplomă de învățător, data aceleia (locul, anul luna și ziua).
9. Starea familiară (căsătorit sau necăsătorit), la cei căsătoriți numele soției și al fiecărui copil cu data nașterii (anul, luna și ziua).

II.

Venitele parohului (capelanului) din isvoare bisericești:

1. Câte jug. catastrale de pământ (eclejie) sunt în folosința parohului?
- a) câte jug. de arători? b) câte jug. de fânaș? c) câte jug. de pășune, d) câte jug. de pădure? e) câte jug. de vie? f) câte jug. grădină?
2. Suma venitului anual net din pământuri socotită după media anilor 1909—1914 (aceasta are să se dovedească prin act autentic extradat din partea comitetului parohial, vi-

vidimat de protopopul tractului și de administratorul plasei respective, actul să fie provăzut cu sigilul parohial, cu cel protopresbiteral și cu al administratorului de plasă).

3. Dotațiunea anuală stabilită din fonduri bisericești.

4. Venite de caracter permanent din eventuale fundațiuni locale pentru liturgii sau pomeniri, a căror litere fundamentale nu exclud computarea la venitul parohial.

5. Suma medie a venitelor stolare din anii 1913—1918 (să se dovedească prin adeverință extradată de oficiul parohial, vidimată de oficiul protopopesc).

9. Suma anuală a eventualelor adause personale sau de scumpete, de cari a beneficiat parohul (capelanul) din vreun fond parohial în anul 1918 (cu adeverință din partea comitetului parohial, vidimată de protopopul tractual).

III.

Integritatea dotațiunii din visteria statului.

1. Suma anuală de care a beneficiat parohul (capelanul) în 1919 sub titlul de congruă (în virtutea art. de lege XIV din 1898 și XIII din 1909).

2. Suma anuală de care a beneficiat în 1919 sub titlul de cvincvenal (art. de lege XXXVIII din 1913).

3. Suma anuală a banilor de locuință (sumă cu care s'ar putea da în chirie casa parohială).

4. Suma anuală a adausului familiar primit dela stat în 1919 pentru fiecare copil.

5. Suma anuală a adausului de vestminte 1919 pentru sine, soție și copii.

6. Suma anuală a adausului extraordinar pe 1919.

7. Suma totală a întregirii de salariu primit din visteria statului în 1919 sub titlurile enumerate mai sus.

IV.

Prestațiuni în natură.

1. Este casă parohială?
2. În lipsa casei parohiale câtă chirie se plătește pentru locuința preotului și din partea cui? din a parohiei sau a preotului însuși? (Adeverință din partea comitetului parohial vidimată de protopopul tractual).
3. Primește parohul lemne de încălzit din pădurea bisericii, a comunei sau a statului? câți stâncini?
4. Câte «ferdele» (măsurii) de bucate primește anual în măsură medie a ultimilor 5 ani (1913—1918) dela credincioșii săi, cât grâu? cât cucuruz? sau alte cereale.

V.

1. Ce dotațiune anuală stabilă are parohul (capelanul) din alodiul comunal sau dela vreă societate de întreprindere particulară? (cu adeverință din partea primăriei comunale, vidimată de către protopopul tractual și administratorul de plasă). Toate adeverințele cerute în chestia salarizării preoților se vor extrada din oficiu netimbrate și fără nici o taxă.

Sânt rugate autoritățile bisericești a îndruma organele lor subalterne, să culeagă cu cea mai mare îngrijire datele cerute prin punctele specificate mai sus și pentru a le înlesni această lucrare să le pună la dispoziție formularele necesare și anume câte 4 exemplare de fiecare paroh (capelan) astfel, ca după întregirea lor cu datele cerute un exemplar să rămână în arhiva parohială, unul în arhiva protopopească, unul în

arhiva eparhială și unul să se poată înainta Consiliului Dirigent în termenul indicat mai sus. Deodată cu conspectele autoritățile bisericești snt rugate a ne prezenta și proiecte motivate, asupra căror au convenit prin o prealabilă înțelegere reciprocă, spre a putea pune în viitor chestiunea salarizării preoției pe baze corespunzătoare principiului de autonomie bisericească.

Fiind chestiunea aceasta de importanță deosebită și de un palpitant interes, e de dorit, ca toate organele chemate a contribui la rezolvirea ei să procedeze cu toată acuratețea și în mod conștiințios.

În executarea acestui rescript al Înaltului Consiliu Dirigent român, venim a dispune următoarele:

Coala A.

Datele privitoare la persoanele preoției le cuprindem în o consemnare, sub numirea Coala A, provăzută cu 10 rubrici principale, în care sânt a se induce datele cuvenite pe baza documentelor prezentate la oficiul protopresbiteral în original.

Rubrica 1 este numărul curent.

În rubrica a 2-a vine indus numele comunei bisericești în fiecare protopresbiterat în ordinea alfabetică a comunelor, după cum este făcut și șematismul arhidiecezei publicat în Calendarul arhidiecezan pe anul 1919.

În rubrica a 3-a vine indus numele preotului; unde sunt mai mulți, numele preoților după cum sunt ei hirotoniți, deci în rândul senioratului sau a bătrânețelor.

În rubrica a 4-a este a se indica calitatea preotului, dacă e paroh, sau capelan, deci în rubrica respectivă vine a se induce cuvântul da.

În rubrica a 5-a cu 4 subrubrici este a se indica datele despre nașterea preotului, deci în subrubrica primă vine indicat locul nașterii, comuna unde s'a născut, în a 2-a vine indus anul, în a 3-a vine indicată luna nașterii cu cifre romane d. e. luna Martie vine indicată cu III, luna Septemvrie cu IX luna Decemvrie cu XII, în rubrica 4-a vine ziua nașterii cu cifre arabice.

Rubrica a 6-a cuprinde datele privitoare la calificațiunea preotului cu 8 subrubrici, în cea dintâi se indică clasele gimnaziale, dacă are examen de maturitate, se pune cuvântul «Mat» dacă nu are maturitatea se indică clasa din urmă cu cifre VII. VI. V. IV și așa mai departe.

Așa se urmează în rubrica a 2-a cu școala reală. La școalele civile se indică clasa cu cifre, la școalele comerciale se urmează ca la gimnaziu, dacă are examen de maturitate se pune cuvântul «Mat», dacă nu are maturitatea, se indică clasele cu cifre. În rubrica a 3-a vine indicat dacă are teologia ordinară sau extraordinară și vine în rubrică cuvântul «da». În a 6-a vine indicată calificațiunea pedagogică, dacă are absolut vine pus cuvântul «Abs.» dacă nu, vine indicat cursul cu cifrele 1, 2, 3 sau 4.

În rubrica din urmă se indică calificația dela universitate, drepturi, filosofie, apoi locul unde a făcut studiile de universitate.

În rubrica a 7-a vine indicată întrarea în funcțiunea de preot, punând anul, luna și ziua.

În rubrica următoare vine a se arăta anii și locul unde respectivul preot a funcționat ca învățător înainte de a fi aplicat de preot, ear în cea următoare vin datele dela diploma de învățător, indicând din ea locul, anul, luna și ziua.

În rubrica din urmă vin datele despre starea familială a preotului. Dacă trăiește soția preotului, atunci în prima rubrică vine indicat cuvântul «da», nu trăiește soția lui, sau e necăsătorit, în aceeași vine în a doua pus cuvântul «da». În rubrica a treia vine numele de botez și cel de familie al soției preotului.

În a patra rubrică vin înșirați în rândul cum s'au născut copiii preotului, indicând numele de botez, apoi anul, luna și ziua nașterii.

La copii se pun numai cei în viață și cei minoreni. Cei maioreni, dacă încă sânt în casa părintească sub îngrijirea părinților, atunci la fiecare din cazurile acestea vine indicată cauza, din care e silit a sta sub grija părinților.

Datele din consemnarea această numită coala A. trebuie să fie exacte, protopopul e obligat să le controleze, și e responsabil pentru corectitatea și exactitatea lor.

Datele relative la venitele preoțești se cuprind în a doua consemnare, care o vom numi coala B.

Venitele sânt grupate în 4 categorii: 1. Din isvoare bisericești, 2. Întregirea dotațiunii preoțești din visteria statului, 3. Prestațiuni în natură, 4. Dotațiune permanentă din Alodiul comunal, sau dela vre-o societate de întreprindere particulară.

Coala B.

Venitele parohiei

I din isvoare bisericești.

1. Dela pământuri.

- a) Arător. Câte jugere cadastrale (eclejie). Din acestea sânt în folosința parohului câte?
- b) Pădure. Câte jugere cadastrale (eclejie). Din acestea sânt în folosința parohului câte?
- c) Fânațe. Câte jugere cadastrale (eclejie). Din acestea câte sânt în folosința parohului?
- d) Pășune. Câte jugere cadastrale (eclejie). Din acestea câte sânt în folosința parohului?
- e) Vie. Câte jugere cadastrale (eclejie). Din acestea câte sânt în folosința parohului?
- f) Grădină (cimiter) câte jugere cadastrale. Din acestea câte sânt în folosința parohului?

Suma venitului anual net din pământuri socotită după media anilor 1909—1914. Aceasta să se dovedească prin act autentic extradat din partea comitetului parohial, vidimat de protopopul tractual și de administratorul plasei respective. Actul să fie provăzut cu sigilul parohial, cu cel protopresbiterial și cu al administratorului de plasă.

2. Din fonduri.

Venite de caracter permanent (pentru liturgii și pomeniri) dela fundațiuni, ale căror litere fundamentale nu exclud computarea acelora la venitul parohial.

3. Venite stolare.

Suma medie a venitelor stolare din anii 1913/1918. Să se dovedească prin adeverință extradată de oficiul parohial vidimată de oficiul protopopesc.

4. Adause personale.

Adause personale și de scumpete din vre un fond parohial în anul 1918.

Să se dovedească cu adeverință dela oficiul parohial, vidimată de protopopul tractual.

II. Venite din visteria statului.

Venite dela stat în cursul anului 1919.

a) Congruă.

b) Cvinvenal.

c) Bani de locuință.

Aici vine a se lua suma, cu care s'ar putea da în chirie casa parohială acolo, unde nu este asemenea casă parohială.

d) Adaus familiar pentru soție și pentru copii.

Aici vine suma totală primită în cursul anului 1919 ca adaus familiar pentru soție și pentru prunci.

e) Adaus de vestminte.

Aici vine ce a primit preotul în cursul anului 1919 pentru sine, pentru soție și pentru prunci.

f) Adause de scumpete.

Aici vine suma primită în cursul anului 1919 ca ajutor extraordinar de război.

III. Prestațiuni în natură.

a) Casă parohială.

Valorată în bani. În lipsa casei parohiale vine în rubrica următoare.

b) Chirie.

Aici vine a se arăta din a cui parte se plătește chiria.

Să se dovedească cu adeverință dela comitetul parohial, vidimată de protopopul tractual.

c) Lemne. Câți stânjini. Valoarea.

Să se arăte de unde se dau: dela comuna bisericească, dela comuna politică, sau dela erar.

d) Bucate. Valoarea.

Să se specifice după măsurile usitate și cucuruz, grâu, ovăs, orz, fasole, cartofi etc. Valorizarea este a se face după măsura medie a ultimilor 5 ani (1913/1918).

IV. Diverse.

Dotațiune permanentă din alodiul comunal sau dela vre-o societate de întreprindere particulară.

Acestea trebuie documentate cu adeverință dela primăria comunală, vidimată de către protopopul tractual și de administratorul de plasă.

Pentru mai bună orientare la darea datelor relative la venitele acestea se dau următoarele înviațiuni și explicări:

Venitele din isvoare bisericești se împart și ele în 4 grupe, venite dela pământuri, din fonduri, venite stolare și adause personale sau diverse.

Venitele din pământuri sânt: a) pământ arător, b) pădure, c) fânațe, d) pășune, e) vie, f) grădină eventual cimiter.

La fiecare vine indicat: câte jugere cadastrale are biserica în total, din acestea câte sânt în folosința parohului. La fiecare să se indice venitul net, după cum cere circulara Consiliului dirigent și valoarea în bani să se indice numai la cele ce sânt în folosința parohului.

La venitele din fonduri sânt contemplate diferitele servicii preoțești: liturgii, pomeniri, primite din fonduri anumite, ale căror litere fundamentale stipulează expres, că ele se pot computa la venitele parohiale.

Venitele stolare vin a se induce conform stărilor de azi și computate tot conform mediei după cinci ani, cum cere consiliul dirigent, fiind a se specifica câte ferdele sânt de cucuruz, de grâu, ovăs, orz și alte legume și indicându-se la fie care prețul după media celor 5 ani.

La venitele din categoria a 4-a vin eventualele adause de scumpete dela fondurile parohiale.

În categoria a doua se cuprind întregirile dela stat pentru anul 1919, acestea sânt:

1. Congrua pe anul 1919.
2. Cvinvenal pe anul 1919.
3. Bani de cvartir pe anul 1919.
4. Adaus familiar pe anul 1919.
5. Adaus de vestminte pe anul 1919.
6. Adaus de scumpete pe anul 1919, sau ajutorul extraordinar de război în suma de câte 300 cor. lunar.

La prestațiunile în natură vine a se lua:

1. Casa parohială, unde este, valoarea anuală în bani, unde nu e casă parohială, ce sumă se dă preotului ca chirie, indicându-se dela cine se dă acea sumă.

Dacă parohul capătă lemne, să se arete în ce măsură și care e azi valoarea acelora.

La bucate (grâu, cucuruz, ovăs, fasole, cartofi, mazăre etc.) să se arete în ce măsură se dă și care e valoarea acelora după media celor 5 ani din urmă.

Tot asemenea să se urmeze la venitele fixe și permanente din alodiul comunal, sau din alte locuri particulare.

Toate documentele, care au să verifice și să justifice datele singurateice sânt a se da din oficiu și ele sânt scutite de timbre, și sânt a se da gratuit, fără nici o taxă.

Datele acestea trebuie să se culeagă cu toată scumpătatea și cu toată exactitatea, apoi de urgență, fiind a se înainta aici până cel mult în 30 Septembrie 1919 st. n.

În scopul acesta trimitem în alăturare sub % formularele cuvenite pentru fiecare comună bisericească în număr de ajuns.

Formularele să trimit la oficiile protopresbiterale. Fiecare coală din cele trimise se va face în 4 exemplare din partea fiecărui paroh, respective capelan, din cari unul se ține la oficiul parohial și se păstrează în arhiva parohială, unul se păstrează la arhiva protopresbiterală, unul se păstrează la Consistorul arhidiecezan și al patrulea se înaintează la Onoratul Consiliu dirigent.

Formularul din coala A. se face pe baza de documente originale, care se arată protopopului, se subscrie de respectivul paroh în fața protopopului, se vidimează de acesta, și din coala aceasta astfel făcută și subscrisă, un exemplar se pune în arhiva parohială cu număr co-

răspunzător din protocolul de exhibite, al doilea exemplar se păstrează în arhiva protopresbiterală, al treilea și al patrulea se trimite prin oficiul protopresbiterial la Consistor pentru arhiva consistorială și respective pentru Înaltul Consiliu dirigent.

Pe baza singurateicelor coale ale parohilor și ale capelanilor oficiul protopresbiterial face apoi consemnarea generală în ordinea alfabetică a comunelor bisericești și în rândul bătrânețelor preoților, de care se face amintire la începutul acestui circular, unde se fac dispozițiuni relative la coala A.

Formularul din coala B. încă se face în 4 exemplare, se subscrie de oficiul parohial și se provide cu sigilul parohiei.

Formularul făcut astfel în 4 exemplare se prezentează oficiului protopresbiterial respectiv, care controlează, dacă e făcut conform dispozițiunilor din circulara aceasta, și dacă are documentele cerute în ordine, apoi subscrie toate 4 formularele și le provide cu sigilul oficiului protopresbiterial.

Din acestea un exemplar se păstrează la arhiva parohială, al doilea la oficiul protopresbiterial, iar celelalte 2 se trimit la Consistorul arhidiecezan pentru arhiva consistorială, și respective pentru Înaltul Consiliu dirigent, făcându-se provocare la circulara aceasta.

Sibiu, 30 Iulie v. 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhim. vicar arhiepiscopesc.

Matei Voileanu
ases. cons. ref.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orice chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Biruința românilor

— Glasuri de presă —

Ziarul Viitorul:

Intrarea armatei române în Budapesta nu trebuie privită ca un act de răzbunare sau ca o năzuință de cucerire. Ispita imperialismului sau lăcomia de domnie n'a turburat nici-o dată adâncul bun simț popular și cumințenia politică a românilor. N'am rămnit nici-o dată la bunuri străine și aspirațiile noastre se sfârșesc acolo unde încetează drepturile noastre. Mărețul fapt de arme pe care-l sărbătorește azi neamul întreg, nu e decât consacrarea liberării fraților noștri de peste munți după zece secole de sclăvie, este statornicia și concretizarea istorică a hrisovului de înfăptuire a României mari, care n'a putut lua ființă decât prin lichidarea cooperativei de popoare a Habsburgilor și distrugerea oligarhiei maghiare.

Bucovina:

Armata grelelor încercări, ne trimite marea bucurie care să ne înalte mândria și să ne mărească energiile afirmării naționale: ocuparea Budapestei.

Pe străzile capitalei faimoșilor Tigri, pășesc astăzi în pasul de paradă învingătorii. Sânt Olteni aprinși, îndărjiți Munteni, duiosi Moldoveni și mândrii Moși ai Abrudului.

Se săvârșește astăzi una din marile dreptăți ale istoriei.

Gândurile noastre cucernice se îndreaptă spre cei cari au picat în drum spre Budapesta

și spre cei cari ni-au dat această mare și ne-
asemuită încredere în puterile neamului nostru.

Evenimentul:

Războiul cu ungurii a avut un epilog glo-
rios: intrarea trupelor române la Budapesta.

Armata noastră a primit provocarea un-
gurească, cu liniște și încredere. Cum noi aveam
la început la Tisa o subțire «perdea», oastea
lui Béla Kun a înregistrat oare-care succese.
«Tigrii» deveniseră făloși, și vorbeau de sco-
borârea lor în defileurile Carpaților. Mai mult
chiar: Urmașii lui Árpád puseseră la cale re-
volte în Ardeal, liberarea prizonierilor lor, și
uciderea intelectualilor români.

Dar ungurii se bucuraseră prea de vreme.
După 8 zile de lupte, «Tigrii», asvârliti peste
Tisa, fugeau în debandadă și nu s'au oprit decât
pentru a capitula.

Prin victoria armatelor române, Ungaria
scapă de anarhia bolșevismului și de guvernarea
aventurierilor.

Armata noastră a intrat la Budapesta fără
gând de răzbunare. Românul e generos, chiar
și cu dușmanul.

Să aducem prinosul nostru de recunoș-
tință vitejilor soldați români, cari au acoperit
stindardele țării de o glorie neperitoare.

Dânșii au dus faima numelui de român
pană în unghiurile cele mai depărtate ale
lumii. O țară și un neam se poate mândri cu
așa viteji.

Sfatul Țării:

Din vârful cetății milenare, umbrele tuturor
potențailor maghiari, care timp de zece secole
au conspirat și au atentat împotriva neamului
nostru, contemplau rândurile de oțel ale tăcu-
ților noștri ostași.

Căci, în timp ce piciorul lor călca în ca-
dența desăvârșită a pasului peste inima Unga-
riei, un mare proces istoric deschis de o mie
de ani se închea pentru totdeauna.

Ungaria, strivită, închina pentru totdeauna
steagul în fața urmașilor lui Basarab, Ștefan și
Mihai Viteazul, biruitoii de la Argeș, Baia și
Șelimbri, a strănepoților lui Horia, Cloșca și
Crișan trași pe roată la Alba-Iulia și ai luptă-
torilor din 1848.

Steaua Ungariei a apus.

În locul ei se înalță soarele României care
va lumina etern în Răsărit, pentru că lumina
lui nu este plămădită din luciul efemer al tira-
niei brutale și al opresiunii celor robiți, ci din
raza eternă a dreptății și a libertății pentru toți.

Să fim mândri de vitejii noștri ostași, cari
după trei ani de suferințe, de lipsuri, de jefte
nespuse, în timp ce camerazii lor din alte țări
se întorc spre odihnă, ni-au dat această pagină
de glorie fără de seamăn.

Prin marșul vijelios, prin prăbușirea ful-
gerătoare a cuibului de uneltiri care din cen-
trul Europei puneau în primejdie civilizația în-
tregei lumi, armata română a dovedit încă odată,
departe peste țări și oceane, că poporul român
este unicul stâlp al ordinii în sud-ostul eu-
ropean.

Întreaga lume înalță astăzi imnuri de slavă
acestui ostaș, a cărui sabie ține singură în loc
valurile furioase ale barbariei.

Onoare lui!

Dacia scrie:

România întreagă sărbătorește un nou
succes militar. Armata noastră națională a desor-
ganizat armata agresivă a lui Kun Béla, despre
al cărei caracter ofensiv nu știm în ce măsură
era bolșevist, și în ce măsură național maghiar.

Intrarea în Budapesta este, firește, încu-
narea unei acțiuni la care am ajuns evolutiv,
în virtutea unui legitim drept de apărare, — întru
cât maghiarii sânt aceia cari ne-au atacat, — și
nici de cum în virtutea vreunei pofte de do-
minatie în afară de drepturile noastre naționale,
fie recunoscute, fie nerecunoscute încă de con-
ferența dela Paris.

Pofta de dominație, sprijinită pe organi-
zația militară, feroce, se știe, nu ne-a stăpânit
nici odată. Toate luptele istoriei noastre au fost
lupte de apărare; tot astfel cum o luptă de
apărare este și aceasta care se poartă, atât de
victorios, pe câmpiile Ungariei.

Dar azi, când stindardele noastre umbresc
Budapesta devastată de bolșevism, ar fi să înă-
bușim unul din cele mai omenești sentimente,
dacă am spune că inima noastră nu se înfioară
de nici o satisfacție.

Nu e vorba de satisfacția sălbatică a răs-
bunării, care este tot atât de criminală ca și
crima însăși care ar naște-o, ci e vorba de sa-
tisfacția omului care înlătură din drum șarpele
ce stă gata să-și înfigă limbile înveninate.

Soldatul nostru nu duce în Budapesta or-
goliul distrugător al triumfului, ci surdina care
temperează stridențele exagerate ale unui regim
revoluționar cu pretenția de a crea totul nimi-
cind totul. În definitiv, lucrurile ce se petrec
la vecini nu ne interesează decât în măsura în
care ele înfățișează o primejdie pentru țara
noastră.

Biruitoii din nou și din nou așezători de
ordine și de pace, nu înțelegem să întindem
mâna către Paris, după recompensă. Drepturile
noastre nici n'au scăzut, nici n'au crescut: ele
sânt aceleași cum le așteptăm de mult să fie
recunoscute. Nu o recompensă ne mână, deci,
ci o fatalitate pe cât de măgulitoare pe atât de
dureroasă, întru cât orice glorie nouă o plătim
cu o nouă pierdere de sânge românesc.

Gândurile noastre aleargă înfiorate de du-
rere către acela care la Nistru, în Pocuția și
pe pusta Ungariei sângeră, stoic, fără încetare,
atlet al ordinii și al dragostei de țara lui. Fa-
talitatea l-a ales pe el pacificator, cu prețul
celeii mai tragice jefte, pe care o îndeplinește
tăcut, cu toată puterea lui admirabilă, cu tot
sufletul lui bun, cu toată inima lui generoasă.

Trăească soldatul român!

Partidul Național

Sâmbătă și Duminecă, în 9 și 10 August
1919, partidul național s'a întrunit în ședințe
ținute în sala Asociațiunii, pentru organizarea
partidului în vederea alegerilor apropiate.

În ședința de Sâmbătă, sub prezidenția
dlui T. Mihali, a vorbit dl O. Goga, despre
însemnătatea partidului național, care dacă nu
mai are de luptat împotriva foștilor dușmani,
va avea totuși să dea față cu idei ce ne sânt
contrare. Cel mai potrivit bărbat pentru a-l
pune în fruntea acestui partid este, zice vor-
bitorul, prezidentul actual al Consiliului diri-
gent, dl Iuliu Maniu. (Se aprobă). Propune să
se aleagă o comisiune electorală, care să pre-
gătească și conducă lucrările în vederea ale-
gerilor.

Episcopul Radu expune rolul arhieriei
avut în partid. Preoțimea are să participe și mai
departe la opera partidului național român.

Dl O. Tăslăuanu cere înlăturarea dela con-
ducerea partidului a persoanelor, care n'au ma-
nifestat atitudine națională în cursul anilor de
război.

Se produce discuție mai lungă.

Dl V. Bontescu zice că nu trebuie enunțat
acest principiu. Avem trebuință de toate valo-
rile de care dispune neamul; și d'aceia luptă-
torii nu trebuie clasificați după cele petrecute
în timpurile extraordinare.

Dl G. Precup propune o comisie de can-
didare din 7 membri, cari vor fi aleși în comi-
siunea electorală.

Hotărârile se amână pentru ziua următoare.

La ședința din 10 August a. m. se pre-
zintă și dl I. Maniu.

Dl T. Mihali comunică hotărârea adunării,
de-a avea ca șef al partidului pe dl Iuliu Maniu.
(Lungi aplauze).

Dl Maniu mulțumește în calde cuvinte pen-
tru încredere și cere colaborarea tuturor mem-
brilor partidului.

Se alege comisia de candidare, propusă de
dl Precup, și adevă dnii: Episcopul Miron Cristea,
A. Barseanu, Balea, Tripon, Grozda, M. Popovici,
și S. Dan.

În ședința de după amiază, la ora 5, se
alege comisiunea electorală, alcătuită din 12
membri, și anume dnii: T. Mihali, V. Saftu,
Roșianu, C. Bucșan, A. Mocioni, G. Adam, N.
Opresan, N. Zigre, A. Nilvan, S. Miclea, V. Mol-
dovan și A. Chindriș.

Cu privire la propunerea dlui O. Tăslăuanu,
se decide, să se exprime recunoștință celor ce
s'au sacrificat pentru interesele neamului, și să
se osândească ceice au lucrat în contra acestor
interese.

Mai vorbesc dnii Maniu, Goga, Barseanu,
I. Suciu, D. Comșa, Tripon ș. a.

Dl I. Maniu, îndemnând la muncă desin-
teresată pe membrii partidului, ridică ședința.

Știrile zilei

Armata română laudată. Întreaga presă fran-
ceză își exprimă laudele pentru intrarea în Bu-
dapesta a trupelor române și recunoaște marele
serviciu, pe care-l aduce România civilizației și
aliaților.

Ședințele Marelui Sfat s'au terminat cu șe-
dința din 11 August a. c. Vom raporta în numă-
rul proxim.

Femeile române aduc omagiul eroilor. Con-
siliul femeilor române din Sibiu, dnele Emilia
Rațiu, Catina A. Barseanu, Livia Fruma și Dr.
Nora Lemeny, au adresat telegrame de felicitare
generalilor Mărdărescu și Moșoi în Budapesta,
cu prilejul intrării triumfale a trupelor române
în capitala Ungariei.

Alegere. În locul dlilor Jumanca și Flueraș,
sânt aleși dnii Mihai Popovici și Tiberiu Bre-
diceanu membri în Consiliul Dirigent.

În fruntea noului guvern provizor ungar
este Ștefan Fridric. Acest guvern a depus jura-
mânt de fidelitate în mâinile arhiducelui Iosif,
palatinul Ungariei, chemat să resolve situația
compatrioților săi.

Arhiducele Iosif a mulțumit Regelui Ferdi-
nand al României prin o telegamă pentru libe-
rarea Ungariei din mâinile bolșevicilor și pentru
restatornicirea ordinii de către trupele române.

Mai bucuros la București. Dela Oradea-
mare se anunță, că văduva contelui Ștefan Tisza
s'a rugat de prefectura d'acolo să i se înles-
nească mijloacele de-a se muta la București.

Proclamația Regelui. În numele Suveranului
României, a fost lansată în Budapesta o pro-
clamație redactată în limbile română, franceză
și ungară.

Proclamația arată că România duce lupta
contra bolșevismului, ear nu a poporului ungu-
resc, față de care trupele românești vor păstra
o atitudine binevoitoare și amicală. Provocările
vor fi reprimate însă cu mare asprime.

Proprietarii de case și chiriași. Franța a
hotărât prelungirea cu doi ani, dela semnarea
păcii, a contractelor dintre proprietari și chiriași.
Când țara franțuzească simte trebuința de-a pre-
lungi contractele existente în cursul războiului
și de-a se apăra în felul acesta de lăcomia pro-
prietarilor, cu atât mai vărtos chestiunea trebuie
rezolvită în același înțeles la noi, unde traiul este
mai scump și specula cu mult mai sălbatică.
Chiriașii, ajunși la discrețiunea proprietarilor, ar
fi — cu foarte puține excepții — storși de bani.

Dl Ioachim Socu, inginer mecanic, a bine-
voit a se înscrie membru fondator la Reuniunea
meserașilor români din Sibiu, cu taxa de 100 cor.

«Transilvania» pe front. Primim următoa-
rea amintire din război: Înapoia imediată a fron-
tului se discuta aprins despre funiculare. Asupra
însemnătății acestora sânt toți de aceeaș părere,
anume, că dacă pleci la concediu, poți să ajungi
cu mult mai iute în Trient, riscând se înțelege
să-ți rupi grumazii.

Asupra numirii românești a acestei invenții
părerile se împărechiază. Salatețul Mureșan și
tragtirul Mateș susțin sus și tare, că românește
nu poate să-i zică altcum decât șondrănie. Fahr-
soldatul Benea și cu obârcohăru! Mă delă
«mansaft» afirmă din contră că-i zice «draițanban»

Numai «ofițircohăru!» Oproiescu clipește
șiret din ochi, fumându-și tacticos luleaua și
așteptând să se isprăvească cearta, ca să-și poată
spune și el cuvântul decizător. Momentul sosește.
Își scoate pipa din gură și scuipe odată în semn
că desaproabă discuția lor:

— Mă, voi sânteți proști cum trebuie. Nu
vedeți că «șondrănie» îi pe ungurește, «draițan-
ban» pe nemțește; — mă mir că nu vă trece
nici atâta prin cap: pe românește îi zice tran-
silvania, mă, țineți minte odată. (V. Z.)

CONCURS

Pentru primirea elevilor în internatul gr.-or. român din Beiuș, pe anul de școală 1919/20 se publică următorul concurs:

1. Cererile de primire au să fie înaintate Rectoratului internatului în Beiuș, cel târziu până în 7/20 August a. c.

2. La cereri sânt de-a se alătura: Testimoniul anului școlar precedent, în original sau în copie, extras de botez, certificat medical că recurentul e deplin sănătos și o declarație din partea părinților ori tutorului, că cunosc și se supun condițiilor din acest concurs.

3. Taxa de întreținere este 250 cor. lunar de elev, și are să fie solvită tot pe 3 luni înainte.

4. În cazul când din pricină de boală ori de alte motive, afară de vacanțele interinale obișnuite prelegerile ar fi întrerupte pe o lună ori mai mult, aceasta absență se va lua în socotință la solvirea taxelor.

5. Acei elevi, cari după 10 zile dela expirarea termenului de solvire nu vor achita taxa scadentă, vor părăsi numai decât internatul. Iar aceia, cari fără de motiv ar părăsi internatul în cursul anului, au să plătească drept despăgubire câte 50 cor. pe fiecare lună restantă.

6. Fiecare elev la începutul anului școlar are să solvească 10 cor. taxă de primire pentru corespondențe și augmentarea bibliotecii. Fiecare elev este îndatorat să aducă la începerea anului școlar 10 kg. făină albă și 2 kg. unsoare curată de porc, fără de vre-o altă recompensă.

7. Fiecare elev este obligat, să aducă cu sine: hainele, albiturile necesare, articlii de toaletă de lipsă, haine de pat cu schimburile în deajuns, având în albituri să coase numele, ori să-l înscrie cu cerneală chimică, și având despre toate un inventar în 2 exemplare.

8. Fiecare elev are să aducă cu sine pentru folosință: două talgere, ceașcă de cafea, cuțit, furcuță, lingură, linguriță și un pahar de apă.

9. Fiecare elev e dator să se provadă cu cărțile și recvisitele necesare, și fie care e dator să aibă o carte de rugăciuni.

10. Elevii vor primi în internat întreținere completă, ce va consta din dejun, prânz, cină, spălat, încălzit, lumină electrică, baie, medic, medicamente, supraveghere, instrucțiune corespunzătoare, toate după cele mai bune cerințe igienice și pedagogice.

11. Elevii vor fi supuși regulamentelor interne și de disciplină a internatului.

12. Recurs au să înainteze și foștii elevi ai anului trecut.

13. Pentru scutiri de taxe în urma împrejurărilor grele nu pot recurge numai cei beneficiați și în trecut.

14. Neurmarea cutăreiva condiții din acest concurs involvă neprimirea elevului în acest internat.

Oradea-mare, la 15/28 Iulie 1919.

(203) 1—3 **Consistorul gr.-or. român.**

Nr. 5426/1919.

(219) 2—3

Concurs

Pentru liferarea de:

1. carne de vită,
2. carne de vițel,
3. carne de porc,

4. unsoare, — toate de prima calitate, pentru alimentarea alor 120—200 elevi din Seminarul «Andreian» din Sibiu, pe anul școlar 1919/20.

Reflectanții să-și înainteze cererile Consistorului arhidiecezan până în 7/20 August a. c. unde pot afla și condițiile speciale pentru încheierea contractului.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat episcopesc, ținută la 22 Iulie 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu
vicar arhiepiscopesc.

Desfacere totală!

Din cauza sezonului de vară înaintat, toate mărfurile din depozitul federației „Infrățirea” (str. Brukental Nr. 17) se vând cu prețuri reduse.

(222) 1—3

Nr. 345/1919 prot.

(201) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala primară conf. ort. română din Cața, protopresbiteratul Cohalmului, se publică concurs, pe baza Veneratei rezoluțiuni Consistoriale Nr. 1186/1919 Școl. cu termen de 30 de zile în «Telegraful Român».

Emolumentele acestui post sânt:

1. 900 cor. din cassa bisericii; 300 cor. din cassa arhidiecezană. Adausele și eventualele gradații se vor cere dela stat.

2. Locuință corăspunzătoare în natură. (De prezent însă fiind ocupată de paroh până după adaptarea caselor parohiale se dau bani de cvartir după trebuință).

3. Lemne de foc în natură după trebuință și

4. 1/4 jugăr grădină.

Învățătorul instituit va avea să conducă exercițiile practice în grădina școlară și școala de repetiție. Să conducă tinerimea școlară (și pe cea de repetiție) în Dumineci și sărbători regulat la biserică.

Concurenții cari vor putea instrua tinerimea în cântări liturgice și lumesti de mai multe voci, vor fi preferiți și remunerați.

Concurenții sânt poștiți a se prezenta în comună înainte de expirarea concursului. Cererile de concurs provăzute cu documentele cerute să le înainteze oficiului protopresbiterat tractual.

Cața, din ședința comitetului parohial ort. român ținută la 9/22 Iunie 1919.

Patriciu Pinciu,
paroh-președinte

Am văzut.

Oficiul protopopesc gr.-or. al Cohalmului.
Ștena, în 14/27 Iulie 1919.

Ieronim Buzea
cond. ofic. protopopesc.

Nr. 339/1919 prot.

(202) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de învățător la școala confesională gr.-or. din Mateiaș, tractul Cohalm, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

100 cor. dela biserică, restul ajutor dela stat votat deja. Cvartir în edificiul școlai, eventual în natură sau relut de cvartir, și 2 stânjini lungi de lemne pentru foc.

Dela concurent se pretinde: să se prezinte în comună pentru a face cunoștință cu poporul și pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a conduce tinerimea școlară în Dumineci și sărbători la serviciul divin și să cânte cu ei răspunsurile liturgice.

Mateiaș, la 5/18 Iulie 1919. Din ședința comitetului paroh. gr. or.

Ioan Brotea **Septimiu Brotea**
paroh — preș. comit. parohial notar.

Am văzut.

Oficiul protopresbiterat ort. rom.
Cohalm, în 7/20 Iulie 1919.

Ieronim Buzea
conduc. ofic. protopopesc.

Nr. 286/1919 prot.

(189) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a II-a Călian, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post, sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea salariului dela stat.

Doritorii de-a reflecta la acest post, au a-și înainteze suplicile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului, până la terminul sus indicat, și cu prealabila încuviințare a acestuia, a se prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare, ca să facă cunoștință cu poporul.

Cluj, la 1 Iulie 1919.

Oficiul protopresbiterat român gr.-or. în înțelegere cu comitetul parohial.

Taliu Roșescu
protopop.

Consiliul Dirigent. Resortul Ocrotirii Sociale.

Nr. 3411/1919.

(298) 3—3

Publicațiune

La institutul pedagogico-curativ de stat din Ineu (jud. Arad) vor fi aplicați cu începerea anului școlar 1919/20 *trei învățători cu diplomă* în calitate de profesori practicanți de pedagogie curativă cu un salariu anual de 3600 cor. și întreținerea întreagă.

Datorința lor va fi de a crește și instrui în mod practic copii defectuoși la minte și de a se exercita în cunoștințele teoretice și practice ale pedagogiei curative în așa măsură, ca după depunerea nului examen special să poată fi numiți definitiv în calitate de profesori pedagogico-curativi.

Vor fi preferiți cei, cari cunosc limba franceză, ori germană — aceștia vor fi trimiși mai târziu în străinătate pentru perfecționare. Vor fi preferiți apoi cei cu cunoștințe de agronomie, grădinărit, cei cu dexteritatea în lucruri minuțioase și cei ce se pricep la muzică.

Cererile provăzute cu documentele necesare vor fi înaintate până la 20 August n. la Resortul Ocrotirii Sociale în Sibiu (Str. Friedenfels Nr. 16).

Sibiu, la 1 August 1919.

Dr. Moldovan
secretar general.

Nr. 312/1919 Prot.

(193) 3—3

Concurs

Pentru întregirea a 2 (două) posturi de învățători la școala confesională ort. română din Agnita se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt:

1. Salariul legal, dela biserică pentru ambii învățători 600 cor., restul dela Consistor și stat, de plătit în rate lunare anticipative.

2. Cvartir natural în edificiul școlai pentru un învățător, eară pentru al 2-lea bani de cvartir dela stat și lemnele trebuincioase dela comună.

3. Grădină de 600 m². din care 1/2 se cultivă cu pomi.

Învățătorii aleși, pe lângă prevederea instrucțiunii în școală sânt îndatorați a conduce elevii în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele cerute de legile în vigoare să se înainteze subscrisului; iar concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a-și arăta destoinicia în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 2 Iulie 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 420/919

(207) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al treilea învățător dela școala confesională gr. or. română din Arpașul superior, protopresbiteratul gr. or. al Avrighului — prin acesta se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele prevăzute în legile în vigoare asigurate dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiterat al Avrighului în Avrigh (posta Avrigh, județul Sibiu) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în comună, spre a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrigh, 20 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Avrighului în înțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ioan Căndea
protopop.